

SXEDIO.90F

4.4.1939: ΟΙ ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ ΕΦΟΡΜΟΥΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΓΙΑ ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΣΤΑΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΝΩ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΝ ΕΞΑΡΧΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ. Ο ΛΕΟΝΤΙΟΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΕΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

Με τον εκτοπισμό του ο Λέοντιος συνέχισε να διοικεί την την Εκκλησία ως Τοποτηρητής από την έδρα του στην Πάφο, ενώ όλες οι προσπάθειες για εκλογή είχαν πλέον ανασταλεί για καλά.

Στη Μητρόπολη Κερύνειας αναπληρωτής του θρόνου ήταν ο Ιάκωβος Αρνόπουλος και στη Μητρόπολη Κιτίου ο Αρχιμανδρίτης Μακάριος.

Στην Αρχιεπισκοπή τα καθήκοντά του εκτελούσε κατ' εντολήν του ο Εξαρχος της Αρχιεπισκοπής Ιερώνυμος.

Στην Πάφο είχε ως βοηθό του τον Αρχιμανδρίτη Γεννάδιο.

Ενώ πλησίαζε ο χρόνος τερματισμού του εκτοπισμού του Λεοντίου (Απρίλης **1939**) γιατί είχε κασταδικασθεί σε ένα χρόνο εντοπισμό στην Μητρόπολη Πάφου για διάφορες ομιλίες που είχε εκφωνήσει στο παρελθόν σε εκκλησίες, ο Λέοντιος βρήκε την ευκαιρία να εκδηλωθεί με την ευκαιρία της **25ης** Μαρτίου **1939**.

Ο Διοικητής της αστυνομίας Κάλλοχ έγραψε στον Κυβερνήτη Πάλμερ στις **27** Μαρτίου για τις διάφορες ενέργειες του Λεοντίου (Ανάτυπον Τηλλυρίδη σελ **698**):

"ΠΑΦΟΣ: Εξεδόθησαν προκηρύξεις από τη Μητρόπολη Πάφου στις **24** Μαρτίου ανακοινώνοντας την ιερά Λειτουργία που θα γινόταν στην επομένη μέρα "προς τιμήν του ευλογημένου μας Έθνους και με την ευκαιρία της εθνικής μας γιορτής" κλπ. Μεγάλος αριθμός ιερωμένων πήγαν στη Πάφο, το ίδιο και χωρικοί από την επαρχία.

Αναφέρεται ότι για να είναι σίγουρος ότι

μεγάλα πλήθη θα συγκεντρώνονταν στο Κτήμα ο Τοποτηρητής έξυπνα άφησε να κυκλοφορήσουν φήμες ότι παραγνωρίζοντας τον Κυβερνήτη θα ύψωνε την Ελληνική σημαία, ότι ο Κυβερνήτης θα παρίστατο στους γιορτασμούς, ότι ο στρατός θα στείλει άνδρες για να τον συλλάβουν και ότι θα είναι παρών στην τελετή και ο διοικητής της αστυνομίας. Σ' αυτό τα κατάφερε πλήρως. Στην πραγματικότητα η πλειοψηφία του λαού που παρέστη, παρέστη από περιέργεια.

Η δοξολογία άρχισε στις **11** το πρωί και το Πολυχρόνιο ψάληκε από όλους τους ιερείς που παρευρίσκονταν. Ο Τοποτηρητής τότε μίλησε για αρκετή ώρα και έκαμε καλυμμένες αναφορές στην ένωση, αλλά στην ολότητα τους ήταν αθώες.

Γίνεται αντιληπτό ότι την προηγούμενη σε σύσκεψη των κληρικών ο Τοποτηρητής συνεβουλεύθη να περιορίσει τη γλώσσα του και να μη ανταγωνίζεται την Κυβέρνηση με τις δημόσιες ομιλίες του. Η απάντηση του ήταν όπως γίνεται αντιληπτόν, από τη στάση του, ότι η ομιλία του θα είχε φιλεβρετανικό τόνο.

Πριν αρχίσει η λειτουργία της **25ης (Μαρτίου)** ο Τοποτηρητής προσφώνησε τους παρόντες, που αριθμούσαν ορισμένες χιλιάδες, αναφέρθηκε στις χιλιάδες που παρέστησαν και είπε:

"Αγαπητοί αδελφοί. Η Εκκλησία μας είναι κατενθουσιασμένη που βλέπει τους συγκεντρωθέντες αυτή τη μεγάλη ημέρα. Σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς του εξορίστου αδελφού μου Μακαρίου της Κερύνειας. Παρ' όλον ότι είστε πολλοί, σας καλώ να συμπεριφερθείτε σαν Έλληνες και να παρακολουθήσετε την λειτουργία με ευσέβεια. Το ελληνικό Έθνος ήταν πάντοτε υπομονετικό και πρέπει να δείξουμε πόσο πολιτισμένοι είμαστε σ' εκείνους τους Ευρωπαίους που αναφέρονται στις εφημερίδες τους σε μας σαν απολίτιστο Έθνος.

Καταλήγοντας θ'άθελα να ενώσουμε τις φωνές μας σε μια προσευχή προς τον θεό για υγεία και μακροζωία για τον ηγέτη μας που βρίσκεται πέραν του

Αιγαίου Πελάγους που επιθυμεί σε μας ειρήνη και ηρεμία την ψυχήν. Κάλεσε (ο Λεόντιος) τους συγκεντρωθέντες να αποφεύγουν τις επευφημίες στο τέλος της λειτουργίας και να πάνε ήρεμα στα σπίτια τους. Δυο άνδρες που παρέστησαν στη λειτουργία με ελληνικές στρατιωτικές στολές θα δικάσθούν με βάση το νόμο **37** του **1936**.

Στις **26** λειτούργησε και πάλι και σ' αυτή την προσφώνηση του ήταν σημαντικότερα πιο ελληνικός ο τόνος της ομιλίας του.

Τόνισε μεταξύ άλλων:

" Εκείνοι που μπορούσαν να ακούσουν τον Εθνικόν Ύμνον από την Ελλάδα στο Ραδιόφωνο με την ευκαιρία της γιορτής ήσαν πραγματικά τυχεροί".

Ο Κυβερνήτης Σερ Ρίτςμοντ Πάλμερ θεώρησε τις ενέργειες αυτές του Λεοντίου ως μεγάλο έγκλημα και σαν επιβεβαίωση της στάσης του ότι οι Κύπριοι δεν έπρεπε να τύχουν καμμιάς ικανοποίησης στα αιτήματά τους.

Εγγραψε στις **30** Μαρτίου στον υφυπουργό Αποικιών καλώντας τον να διαβάσει προσεκτικά τα όσα είπε στις **26** Μαρτίου ο Λεόντιος και κατέληγε:

" Είμαι βέβαιος ότι αυτό δυνατόν να αποδειχθεί βοηθητικό στη διάλυση οποιωνδήποτε ψευδαισθήσεων που δυνατόν να παραμένουν γύρω από την αληθινή φύση των σημερινών φωνασκιών για πολιτικές ελευθερίες στην Κύπρο".

Στις **4** Απριλίου ο Πάλμερ διέταξε την Αστυνομία του να προβεί σε εξονυχιστική έρευνα στην Αρχιεπισκοπή με την ελπίδα ότι θα εύρισκε οποιαδήποτε ενοχοποιητικά στοιχεία εναντίον του Λεοντίου κυρίως.

Οι αστυνομικοί δεν περιορίστηκαν μόνο στα διάφορα δωμάτια, αλλά άνοιξαν και το γραφείο του Λεοντίου, όπως επίσης και το δωμάτιο του αποθανόντος Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου που παρέμενε κλειστό από το **1933**.

Ερεύνησαν ακόμα και το Σκευοφυλάκιο όπου φυλάσσονταν τα ιερά άμφια, οι αρχιερατικές στολές, οι μίτρες και διάφορα άλλα αντικείμενα που έφεραν

οι αρχιερείς κατά τις επίσημες τελετές.

Ο Λεόντιος θεώρησε την ενέργεια αυτή του Πάλμερ προσβλητική και με τηλεγράφημα του την επομένη στον Κυβερνήτη ανέφερε:

" Κατάπληκτος επληροφορήθη ότι αστυνομικόν απόσπασμα Αγία Δευτέρα, απόντος εμού, αμέσως υπευθύνου διενήργησεν αιφνιδιαστικήν έρευναν, κληρικών και γραφείων Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου. Εκκλησιαστικού κέντρου σεβαστού γενομένου επί αιώνος υπό αλλοεθνών και αλλοθρήσκων. Διαμαρτύρομαι εντονώτατα διά πρωτάκουστον πράξιν αναμένων παρά Υμετέρας εξοχότητος ταχείαν ικανοποίησιν προσβληθείσης Αποστολικής ημών Εκκλησίας".

Ο Λεόντιος προειδοποιούσε τον Κυβερνήτη ότι αν δεν προέβαινε σε απολογία τότε θα τον κατάγγελλε στις διάφορες Εκκλησίες και Πατριαρχεία.

Ο Κυβερνήτης περιορίστηκε απλώς να πληροφορήσει το Λεόντιο ότι είχε παραλάβει τη διαμαρτυρία του η οποία μελετάτο.

Αναφερόταν σε τηλεγράφημά που στάληκε κατ' εντολή του Κυβερνήτη και δημοσιεύθηκε στις 7 Απριλίου:

" Προς τον Πανιερώτατον Τοποτηρητήν του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου, ενταύθα.

Πανιερώτατε,

Ενετάλην να πληροφορήσω την υμετέραν Πανιερότητα ότι το τηλεγράφημά σας προς τον Κυβερνήτην ελήφθη και ότι γίνονται αι δέουσαι έρευναι.

Διατελώ μετά τιμής
της Υμετέρας πανιερότητος
ευπειθής θεράπων
Ρ. Γουέϊν

Μια νέα έρευνα έγινε αργότερα στο γραφείο του Κυπριανού Κυριακίδη που είχε σφραγισθεί και δεν ερευνήθηκε την προηγούμενη φορά και οι αστυνομικοί παρέλαβαν διάφορα έγγραφα.

Ο Πάλμερ όμως δεν ήταν δυνατό να απολογηθεί

για την ενέργεια του και ο Τοποτηρητής τον κατάγγειλε στον Οικουμενικό Πατριάρχη, όπως τον είχε προειδοποιήσει:

" Καταγγέλλομεν ότι αστυνομικόν βρετανικόν απόσπασμα Αγία Δευτέρα διενήργησεν αιφνιδιαστικήν έρευναν σκευοφυλακίου, Βιβλιοθήκης, γραφείων, Κοιτώνων Ελληνικής Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Κύπρου.

Διαμαρτυρήθημεν εντονώτατα διά πρωτάκουστον πρωτοφανή ενέργειαν ζητήσαντες, παρά Εξοχωτάτου Βρετανού Κυβερνήτου Κύπρου ικανοποίησιν.

Αναμείναντες ματαίως και υποστάντες χθες έτερον πλήγμα προσαγωγής κληρικών ενώπιον Πολιτικών δικαστηρίων αιτία κρούσεως κωδώνων ναών, ποιούμεθα έκκλησιν Μεγάλη Εκκλησία προς αδελφικήν βοήθειαν".

Παρόμοια τηλεγραφική διαματυρία απεστάλη και προς τον βρετανό Αρχιεπίσκοπο της Καντερβουρίας και τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών (Τηλλυρίδη σελ 700):

"Μακαριώτατε Αρχιεπίσκοπε Αθηνών και πάσης Ελλάδος,

εν χριστώ τω Θεώ ημών λίαν ημίν αγαπητέ και περισπούδαστε αδελφέ και συλλειτουργέ, κύριε Χρύσανθε,

την Υμετέραν λίαν ημίν επιπόθητον Μακαριότητα αδελφικώς εν Κυρίω κατασπαζόμενοι υπερήδιστα προσαγορεύομεν,

Γνωρίζομεν ώδε τη Υμετέρα Γερασμία Μακαριότητα ότι έχομεν αποστείλει τη Α.Θ . Παναγιότητα τω Οικουμενικώ Πατριάρχη τηλεγράφημα, ημερ. 26 Απριλίου 1939 έχον εξής:

"Παναγιώτατον Οικουμενικόν Πατριάρχην Βενιαμίν, Φανάριον, Κωνσταντινούπολιν,

Καταγγέλλομεν ότι αστυνομικόν βρετανικόν απόσπασμα, Αγία Δευτέρα διενήργησεν αιφνιδιαστικήν έρευναν σκευοφυλακίου, βιβλιοθήκης, γραφείων, κοιτώνων Ελληνικής Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Κύπρου.

Διεμαρτυρήθημεν εντονώτατα διά πρωτάκουστον πρωτοφανή ενέργειαν ζητήσαντες παρά Εξοχωτάτου Βρετανού Κυβερνήτου Κύπρου ικανοποίησιν.

Αναμείναντες ματαίως και υποστάντες χθες έτερον πλήγμα προσαγωγής κωδώνων ναών, ποιούμεθα έκκλησιν Μεγάλη Εκκλησία προς αδελφικήν βοήθειαν.

Πάφου Λεόντιος

Τοποτηρητής Αρχιεπισκοπής Κύπρου

Σκοπός της παρούσης καταγγελίας είναι η περιγραφή της δεινής καταστάσεως, εις ην περιήλθεν η Αγιωτάτη Εκκλησία Κύπρου, ιδίως κατά τον τελευταίον καιρόν και η αδελφική αίτησις βοηθείας παρά της Υμετέρας αδελφής Εκκλησίας.

Θα καταστή δυνατόν εις την Υμετέραν Γερασμίαν Μακαριότητα και εις την περί Αυτήν Ιεράν Σύνοδον να συμπαθήση επί μάλλον την ταλαιπωρουμένην Εκκλησίαν Κύπρου, εάν περιγράψωμεν εν πάση δυνατή συντομία και της αιφνιδιαστικής ερεύνης υπό της Βρετανικής Κυπριακής αστυνομίας εν τη ημετέρα αγιωτάτη Αρχιεπισκοπή κατά την Αγίαν και Μεγάλην Δευτέραν της παρελθούσης Μεγάλης Εβδομάδος του θείου Πάσχα του ενεστώτος σωτηρίου έτους.

Περί την μεσημβρίαν λοιπόν της Μεγάλης Δευτέρας 3 Απριλίου ε.ε. αστυνομικόν απόσπασμα ενός αστυνόμου και ενός υπαστυνόμου έφθασεν εις Αρχιεπισκοπήν και αφού έθεσε φρουράν εις την είσοδον απαγορεύσαν την είσοδον εις το κοινόν και την έξοδον εις τους εν τη Αρχιεπισκοπή κατ' εκείνην την ώραν ευρισκομένους, εισήλθεν εις αυτήν και επροχώρησεν εις τα γραφεία. Αφού ο αστυνόμος ο επικεφαλής εζήτησε τον ημέτερον αντιπρόσωπον, Εξάρχον Αρχιεπισκοπής κ. Ιερώνυμον, ανεκοίνωσεν αυτώ ότι θα κάμη έρευναν προς ανακάλυψιν όπλων και στασιαστικών εγγράφων ζητήσας συγχρόνως να κληθώσι πάντες οι υπάλληλοι της Αρχιεπισκοπής και οι παρευρισκόμενοι επισκέπται και να παραμείνωσιν εις τον προ των γραφείων χώρον υπό την φρούρησιν αστυνομικών οργάνων. Τούτου γενομένου διενηργήθη πρώτον σωματικήν έρευνα και του Εξάρχου και του Λογιστού της Αρχιεπισκοπής, μεθ' ο επηκολούθησεν η έρευνα και επί των λοιπών υπαλλήλων, έπειτα δε και των γραφείων και των κοιτώνων αυτών. Εξηκολούθησεν

η έρευνα και εν τω δωματίω και τω ιδιαιτέρω ημών γραφείω, ενώ ημεείς απουσιάζομεν εις Πάφον. Ουδείς ανέμενεν ότι η Βρετανική αστυνομία θα επεξέτεινε την ειρημένην έρευναν και εν ταις βιβλιοθήκαις και εν τω ιδιαιτέρω θαλάμω του μακαρία τη λήξει γενομένου αειμνήστου Αρχιεπισκόπου ημών, ούτινος ο κοιτών, η ιδιαιτέρα βιβλιοθήκη και το ιδιαίτερον γραφείον παραμένουσιν από της τελευτής αυτού κλειστά, ευλαβείας ένεκεν, μέχρις αναδείξεως του διαδόχου αυτού.

Η γενομένη έρευνα ουχί μόνον εν τοις ειρημένοις γραφείοις και θαλάμοις και επί των κληρικών της Αρχιεπισκοπής, αλλά και αυτού του σκευοφυλακίου, έθλιψεν υπερβαλλόντως και έπληξε την συνείδησιν ημών τε και του χριστεπωνύμου λαού, μη τολμηθείσα, ως διαβεβαιούσιν οι αρχαιότεροι κληρικοί, ουδέ επί Τουρκοκρατίας.

Φρονούμεν Μακαριώτατε, ότι η Αγία Καρδιά της Υμετέρας Μακαριότητος και των περί αυτή αγαπητών εν Χω αδελφών θα θλιβή καιρίως επι τω ατυχεί τούτω συμβάντι και πολύ μάλλον, διότι δωρεάν υπέστημεν την προσβολήν καθ' όσον ούτε όπλα, ούτε στασιαστικά έγγραφα, ως ήτο επόμενον ανευρέθησαν ή ήτο δυνατόν να υπάρχουν.

Ούτως ακάρπου γενομένης της αιφνιδιαστικής ταύτης ερεύνης της επι τετράωρον διαρκεσάσης απήλθεν η αστυνομική δύναμις προς γενικήν ανακούφισιν του ευσεβούς ημών λαού και των εν τη Αρχιεπισκοπή παρευρεθέντων και των υπαλλήλων, οίτινες νήστεις και περιωρισμένοι ανέμενον το αποτέλεσμα. Θλιβερώτατα υπήρξαν τα συναισθήματα και μεγάλη η πικρία του ελληνικού ορθοδόξου ποιμνίου επί τω νέω τούτο δείγματι του από ετών ασκουμένου ακηρύκτου διωγμού κατά της ορφανής ημών εκκλησίας. Διατελούμεν εισέτι κατά την ημέραν εκείνην εν τη ημετέρα επαρχία όπου πληροφορηθέντες τα της ειρημένης ερεύνης διεμαρτυρήθημεν τηλεγραφικώς ως εξής προς τον Εξοχώτατον Κυβερνήτην Κύπρου: "Εξοχώτατον Κυβερνήτην Κύπρου Σερ Ερπερτ Ρίτσομοντ Πάλμερ, Λευκωσίαν. Κατάπληκτος

επληροφορήθηκαν ότι αστυνομικόν απόσπασμα Αγία Δευτέρα απόντος εμού αμέσως υπευθύνου, διενήργησεν αιφνιδιαστικήν έρευναν κληρικών και γραφείων Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, εκκλησιαστικού κέντρου σεβαστού γενομένου επί αιώνας υπό αλλοεθνών και αλλοθρήσκων. Διαματύρομαι εντονώτατα διά πρωτάκουστον πράξιν αναμένων παρά Υμετέρας Εξοχότητος ταχείαν ικανοποίησιν προσβληθείσης Αποστολικής ημών Εκκλησίας. Παρακαλώ σημειωθή ότι εάν δεν διατάξητε ικανοποίησιν Αυτοκεφάλου Εκκλησίας Κύπρου μέχρι Τετάρτης Διακαινησίμου, τότε απευθυνθή Εκκλησία Αγγλίας και αδελφαίς Ορθοδόξους Εκκλησίας. Πάφου Λόντιο, Τοποτηρητής Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Κύπρου".

Εκτοτε δε ανεμένομεν ικανοποίησιν της προσβληθείσης τιμής της ημετέρας Εκκλησίας εκ του δεινού πλήγματος όπερ η Πολιτεία κατήνεγκεν κατ' αυτής. Και είναι πράγματι δεινότατον το πλήγμα και η κατάστασις πλέον αφόρητος αφού, δυνατόν ειπείν, η Εκκλησία ημών διατελεί πλέον εν ελλείψει ασφαλείας, δεδομένου ότι εν οιαδήποτε ώρα νυκτός ή ημέρας, είναι δυνατόν να δεχθώμεν την προσβολήν της αστυνομίας, παραβιάζούσης το άσυλον του εκκλησιαστικού και εθνικού ημών κέντρου και αναδιώσης επίσημα αρχεία και ιερά προς ανακάλυψιν δήθεν στασιαστικών εγγράφων και γνώσιν λαμβανούσης εγγράφων πνευματικής εξομολογητικής φύσεως.

Η Αρχιεπισκοπή πνευματικόν ούσα κέντρον και πνευματική ούσα κυβέρνησις, δυνατόν ειπείν, πνευματικού κράτους αδύνατον τυγχάνει να μη διαχειρίζηται υποθέσεις τοιαύτης φύσεως ώστε να δύνανται να λογίζονται αληθώς απορρήτοι, ώστε να διεκδική δικαίωμα απορρήτου. Είναι δε αληθές ότι μέχρι του νυν, τουλάχιστον ημείς, αδυνατούμεν να εύρωμεν προηγούμενον καταπατήσεως υπό της Πολιτικής εξουσίας του ασύλου και του απορρήτου, ούτινος απήλαυε το εκκλησιαστικόν ημών κέντρον. Παρ' όλον δε ότι επί εβδομάδας ανεμένομεν δικαιολογίαν είτε ικανοποίησιν παρά της Πολιτείας διά την καταπάτησιν του ασύλου της πνευματικής ημών

εξουσίας, εν τούτοις δεν ελάβομεν τοιαύτην. Και ου μόνον τούτο, αλλά και επί πλεον, η εκκλησία ημών εδέχθη έτερον πλήγμα ως συνέχεια αποτελούν έτερον δείγμα των διαθέσεων της Κυβερνήσεως προς εξακολούθησιν του ακηρύκτου κατά της Εκκλησίας διωγμού.

Τούτο συνίσταται εις την δράσιν της Αστυνομίας. Ενώ επεστρέφομεν από της έδρας ημών εν Πάφω εις την Αρχιεπισκοπήν Λευκωσίας, συμφώνως προς αρχαίον εκκλησιαστικόν έθιμον, ο μεν Αρχιμανδρίτης Πάφου, διέταξε κρούσιν των κωδώνων επί τη αναχωρήσει ημών εκ Πάφου, οι δε Αρχιμανδρίτης και Εξαρχος Αρχιεπισκοπής κρούσιν των κωδώνων των ναών επί τη αφίξει ημών εις Λεμεσόν και Λευκωσίαν. Αι Αστυνομίαι Πάφου, Λεμεσού και Λευκωσίας κατηγόρησαν επί δικαστηρίου τους Αρχιμανδρίτας και Εξαρχον επι τω ότι διέταξαν την κρούσιν των κωδώνων από τους νεωκόρους των ναών, επί τω ότι έκρουσαν τους κώδωνας. Επίσης η Αστυνομία Λάρνακος έπραξε το αυτό κατά του Αρχιμανδρίτου Κιτίου και των νεωκόρων Λάρνακος- Σκάλας διά την αυτήν κανονικήν πράξιν κατά την επίσκεψιν ημών εις Λάρνακα. Πάντες οι κατηγορηθέντες επί δικαστηρίου κατεδικάσθησαν εις πρόστιμον εκτός των εν Πάφω, των οποίων η υπόθεσις θα εκδικασθή κατά την προσεχή εβδομάδα.

Οφείλομεν να σημειώσωμεν ότι υπάρχει από του **1932** και εντεύθεν εν ισχυϊ νόμος της Πολιτείας περί κωδώνων, απαγορεύων την κρούσιν αυτών άνευ αδείας των Επαρχιακών διοικητών, οι δε επαρχιακοί Διοικηταί έδωσαν αδείας να ηχούν οι κώδωνες μόνον κατά την διάρκειαν της θείας λειτουργίας και κατά την τέλεσιν βαπτίσματος, γάμου, ή κηδείας, ως είθισται. Καίτοι προηγουμένως ουδέν μέτρον ελήφθη υπό της αστυνομίας, οσάκις κατά την εις διαφόρους κοινότητας επίσκεψιν ημών έκρουον οι κώδωνες και ουδεμία παρατήρησις εγένετο διά την κρούσιν των κωδώνων επί την αναγγελία των θανάτων των αιιδίων Μητροπολιτών Κιτίου, Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πατριάρχου Αλεξανδρείας, εν τούτοις εις την

τελευταίαν περίπτωσιν ήχθησαν κατηγορίαί πράγμα όπερ δεικνύει τας διαθέσεις της Κυβερνήσεως κατά της Εκκλησίας ημών.

Βεβαίως, Μακαριώτατε, αποδίδετε την σοβαράν σημασίαν εις τας ως άνω ενεργείας της αστυνομίας, ην και ημείς αποδίδομεν, θα αποδώσητε δε σοβαροτέραν ακόμη σημασίαν εις ταύτας κατόπιν της πληροφορίας ότι διαπιστούμεν πρόθεσιν εξακολουθήσεως της αντιεκκλησιαστικής δράσεως της κρατούσης παρά τοις διαφόροις κυβερνητικοίς τμήμασι, Κύπρου. Αρκεί να προσθέσωμεν ότι διεξάγονται υπό της διοικήσεως Λάρνακος ανακρίσεις διότι επισκεφθέντες τα κοινοτικά σχολεία της πόλεως ταύτης είπομεν εν ταις η μετέραις νουθεσίαις προς την μαθητιώσαν νεότητα λόγους διδασκαλίας περί της εθνικής αυτών καταγωγής, αφού διαπιστώσωμεν δι' έρωτήσεων ότι ηγνούν την ελληνικήν αυτών καταγωγήν, λόγω της διαγραφής εκ του αναλυτικού προγράμματος παντός σχετιζομένου με την Ιστορίαν και την Γεωγραφίαν της Ελλάδος. Είναι τα μάλιστα θλιβερόν ότι ασκείται εν τοις σχολείοις της κατωτέρας Παιδείας εν Κύπρω πολιτική προπαγάνδα αποσκοπούσα εις την εξάλειψιν του ελληνικού φρονήματος των ελληνοπαίδων ημών, υπάρχοντος προγράμματος ωρισμένης φρονικής περιόδου προς επιτυχίαν του ειρημένου σκοπού. Επειδή δε η Εκκλησία είναι ο φυσικός προστάτης και εκ καθήκοντος συντηρητής της Εθνικής υποστάσεως του ταλαιπώρου τούτου λαού, διά τούτο τα πλήγματα καταφέρονται κατα κανόνα κατ' αυτής.

Αντιλαμβανόμεθα ότι οι χρόνοι είναι δεινοί και ουδόλως ηθέλομεν να ταράσσωμεν την κατάστασιν ενθυμούμεθα δε καλώς και την λίαν ημών προς την Αγγλικανικήν Εκκλησίαν και τα αισθήματα ημών είναι πάντοτε φιλικά προς το Βρετανικόν Έθνος. Παρακολουθήσαντες όμως ως επι τόπου υπεύθυνος την κατάστασιν, φρονούμεν ότι αι επ' εσχάτων κατά της Αρχιεπισκοπής ενέργειαι της Κυβερνήσεως εν συνδυασμώ προς τα μέτρα τα υπ' αυτής κατά της Εκκλησίας, δηλούσι σαφώς ακήρυκτον διωγμόν, όστις έχομεν δεδομένα να φοβούμεθα ότι θα συνεχισθή και

συνεπώς κίνδυνοι μείζονες και σοβαρότεροι επικρέμονται επί της ήδη σκληρώς δοκιμαζομένης Εκκλησίας ημών, τείνοντες να καταστήσωσι ταύτην πλήρως υποχειρίαν και να υποδουλώσωσιν αυτήν εις αλλόφυλον και αλλόδοξον πολιτικήν εξουσίαν. Υπάρχουσι δε άστοχοι αντιλήψεις ενταύθα μεταξύ των κυβερνητικών κύκλων ως προς την μεταχείρισιν των Ελλήνων Κυπρίων οίτινες συντείνουσι μάλλον εις την δημιουργίαν δυσαρεσκείας παρά εξομαλύσεως της καταστάσεως.

"Ει τι δύνασαι βοήθησον ημίν" κατά το ευαγγελικόν λόγιον, Μακαριώτατε, σπεύδων εις απόκρουσιν μεγαλυτέρων δεινών, απειλούντων την εκκλησίαν και το Γένος εν τη νήσω ταύτη και η ευγνωμοσύνη ημών, της Εκκλησίας και του λαού έσται αιωνία Υμίν και τη Ιερά Υμών Συνόδω. Επικαλούμεθα την Υμετέραν αντίληψιν και συνδρομήν το μεν προς τερματισμόν των αδικαιολογήτως συνεχώς λαμβανομένων κατά της Εκκλησίας και του Γένους εν Κύπρω μέτρων, το δε προς επανόρθωσιν των ήδη γενομένων υπό της Κυβερνήσεως αδικημάτων, ίνα αναψυχήν λαμβάνουσα ή διωκομένη Εκκλησία και αναζωγονουμένη προχωρήση εν ειρήνη εις την επούλωσιν των πληγών αυτής και την παραμυθίαν των τέκνων εκκπληρούσα ούτω τον ιερόν αυτής προορισμόν.

Επί δε τούτοις διατελούμεν

αγαπητός και όλος πρόθυμος εν Χω αδελφός

Ο Πάφου Λεόντιος

Τοποτηρητής του Αχιεπισκοπικού Θρόνου Κύπρου

Εν τη Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, τη 1η Μαΐου

1939